

مرند اۆيكو

Mərənd öykü

خانش

يازار: نريمان ناظيم

Web address: www.marand-oyku.arzublog.com

Facebook: www.facebook.com/marandoyku

Email: rezaaydin491@yahoo.com

نریمان ناظیم

خانیش

خانیش اوراقجاسینی بورنو اوسته آرخین قیراغینا ماندیردی. بیچدیگی اوتلاری بیغیب جمعلدی. باردانا باسدی، باردانین آغزین کئچدی. اوتلار هله او قدهر اوجالمامیشدی کی، باغا گله بیلسین. آما خانیش اوتون بویوک کیچیکلیگینه باخمایاراق آرتیق ایکی هفته ایدی کی، هر گون ایکی باردان اوت آرخلاردان بیچیب دوشوروردو...

هله قیشین سون آیی باشلانمیش خانیشین اوت تایاسی توکنمیشدی. بیر هفته دن سونرا سامان آنبارینادا سوپورگه چکلمیشدی. خانیشین ایکی الی اولموشدو بیر باشی: « قیشین بو واختیندا نئيله سین؟ ». « کیمین قاپیسینا گتتسین؟ ». « ایکی گامیش، ایکی بالاخ، بیر اورهره بیر دنیا یئم ایستر، بس هارادان گتیرسین؟ ». گونده لیک خرچلریندن آرتیق قالان پولو چی بیده، کوروشنه یه وئرملی ایدی. آخی اونلارسیزکی، سودون یاغی اولمازدی، او سود خاما سالمازدی. خانیشین قاتیغی نین اوستونده اوچ بارماق قایماق دایاناردی. پئندیر کیمی قاشلاناردی. بونلارین هامیسی چی بید - کوروشنه گوجونه ایدی. آنجاق خانیش کئچن ایکی آیی یامان کورلوق چکمیشدی. چوخلو بورجا دوشموشدو. آما هر نئجه ایدی حیوانلارین سودون قوروتمامیش اونلاری گتیریب گؤگ اوتا چیخارتمیشدی. بو مدّ تده ایکی یول آروادی بیر یولدا اوغلانی دؤیموشدو. نئيله یه ایدی، یئر برک اولاندا اؤکوز اؤکوزدن گؤرر. خانیش چه لیگین گؤتوروب ساغ قیچین چکه - چکه سؤیودون کؤلگه سینده قورولان اوچاغین یانینا کئچدی. کوره گین سؤیودون کؤلگه سینه سؤوکه ییب بیر پاپیروز ائشیدی. اوجاقدا کؤزه رن اودنان اونو آلیشیدیردی. اللی یاشین بیتیرمیشدی. ماوی گؤزلرینه اویغون اولان ساریمتیل ساچ - ساققالی اونون اوردو باتمیش، درد چکمیش و عینی حالدا مغرور صیفتینه یاراشیردی. گون اورتادان سوووشموشدو. آما سحر چاغیندان شهره گندن اوغلو هله گلیب چیخمامیشدی. خانیش دوشوندو:

« -گوره سن یئنه ده تاپا بیلمه دی؟ بو شوقریبده یامان بوغازیما کئچدی. » !
دریندن آه چکدی. بئل - بوخونونداکی آغزینی یئنیندن حسّ ائله دی. کؤوشه نین پولو اوزونو باخدی، کیمسه گؤزه گؤرسنمیردی. گؤزلرین قی ییب توما گئتدی:

« -آی - های فلک، بوغدا بیچیننده اون - اون ایکی چاروانین خرورین تک لیگینه چاتان آدم ایندی اوتوروب یول گودور، بلکه بیر تاپیلا اونون ایکی باردان اوتون چاتا! هئی، مصلحتیه شوکور آلاه. » !

خانیشی داریخما باسدی. بو گون سحرده حؤصله سیز، دالغین، بیر شئی ایتیرمیش کیمی ایدی.

هر گون سحر قلیان آلتیندان سونرا حبّی نین بیرین آتاردی. بیرینده آخشام چاغی ایشدن چیخاندا، ایندی ایسه کئچن آخشامدان حبّی قورتارییدی:

« -لا اله الا الله، بس بو اوغلان هاردا قالدی، یانی گننه تاپا بیلمه‌دی؟ قارا یولا، تیریئک باهالاناندان هامی چکیلیب حبّه. آی شانس ایچیوه ایت سیچسین، دریا یا آیاق قویسام او دا قورویار.» !

ینئیدن بیر پاپیروز ائشیدی. مریضخاناندان چیخاناندان سونرا خانیشدا بیر نئچه آی تیریئک چکمیشدی. باغی بئل - بوخونونداکی آغری ایدی. دوکتورلار دئمیشدیلر بو آغری زامان اؤتدوکجه اؤز- اؤزونه توختار. آما خانیش قهوه‌چی میرولی نین سؤزونه آلدانمیشدی:

« -اولار هامیسی هاوا سؤزدو، باشدان سالما ائلیرلر، سنین درمانین تکجه تیریئکدی. گونده ایکی جه نفس چک! گور نه گورورسن.»

بئله لیکله خانیش ایلیشمیشدی تیریئکه، آما هامیسی اوچ - دورد آی. آنجاق بؤیوک قارداشی اونو دانلاییب دئمیشدی:

« -خانیش، تیریئکی سال الدن! بو زهریمار بی غیرتچیلیک گتیرر.»

خانیشین توکلری بیز- بیز دورموشدو: «بی غیرتچیلیک!» ائله او اولموشدو کی، میرولی قهوه خاناسینا آیاق قویمامیشدی. خانیش میر ولی نین نسخه سینی و اونون اؤزو آدلاندریغی « اه نئینیم حبّی » نی بیر دفعه لیک آتمیشدی. آما جسمینی اینجیدن، روحونو سارسیدان درد لرینی آتا بیلمیردی. او، بئل آغری سیندان هر کسه سؤز آچا بیلردی، آما آدسیز- سانسیز درد لریندن کیمسه یه دئیجه چک دیلی یوخ ایدی. ایله چه لیک آلان گوندن جماعتین باخیشلاری اؤره گینه نئشتر کیمی باتیردی. او، « نئجه اؤلوب قورتولما دیم آلا! آخی نیه ساخلادین منی! » دئیجه ترحم دویوروجو باخیشلاردان قاچیردی. گونه- بیر جماعتدن اوزا قلا شیردی، یالقیزلیغی داها آرتیق سنئوریدی. کؤوشه نین ان سایخاش یئر لرینه سیخیلیب یئتم سئگه ایندا دائم ذهنینده کؤلگه لنن « فلک بوکوب بئلیمی انتقام آلیر مندن... » شعرینی حزین سسله اوخویوردو. آستاجا- آستاجا، سانکی اؤزوندن باشقاسینین ائشیتمه گینی ایسته میردی.

تیریئکی ترگیدندن سونرا گنجه یوخوسوزلوغو خانیشین آمانین کسیردی. او گنجه نی صبحه دک پاپیروز چکیردی. دوشونور، یالنیز دوشونوردو ... آنجاق ینئیدن دوکتورا گئتملی اولموشدو. دوکتور نسخه یازاندا دئمیشدی:

« -بو حبلری آتارسان، بئل آغریوی واملادار، آما یوخون مرتب اولجاق حبلری کسر سن. چونکی، چوخ آتماسی عارضه وئرر.»

خانیش: « آنجاق » باش اوسته » دئمیشدی، آما عارضه نین معناسین باشا دؤشمه میشدی. آما حبّ آتما اونون باشیندا قالمیشدی. هر یئردن اولمالی ایدی حبّ لری تاپیب آتاردی. اؤز- اؤزونه «

بوکی، بی غیرتچیلیک گنیرمز « دئییردی. خانیش دوغرونداندا بی غیرت کیشی دئییلدی. مریضخانادان چیخانندان سونرا بیر گامیشین ایکی ائله میشدی. یاواش-یاواش چالیشیب بیر بالاخ ایکی اوهره ده اونلارا قوشموشدو. معاشیندا چتینلیگی یوخ ایدی. آما دائم اؤز ایچهریسینده بیر نؤع بوشلوق حسّ ائله ییردی. آخی بیر زامان کنده اونون اوستونه ایشچی یوخ ایدی. اونون ایشلتدیگی بئلی کیمسه ایشله ده بیلمزدی. ائل آرخینا گئدن گونلر او ان قاباقجیل بئلدار ایدی. بئل ساپی درینلیگینده یارمالار یاراردی. بوستان آلاغیندا بیر قاریش آغیزلی، باتمان آغیریندا تیره شته ایشلدردی. ایمه جی گونلرینده دسته چکن، ایشچیلرین آپاریجیسی ایدی. «... اونو رژیبر آپارماغا دؤنه - دؤنه قاپی یا گلن هامپالاردان دای نییه خبر یوخ ایدی؟ نییه دای اونو ایمه جی چاغیرمیرلار، نییه دای ... نییه دای ...» « کیمسه سانکی قولاغینا سسلدی: « یارمانی بئل نن یارارلار خانیش، چه لیکنن یوخ! « یوخودان آییلان کیمی دیکسیندی. آجیجاسینا گولومسه دی. بارماقلاری آراسیندا کی پاپیروزو برکدن سوموروب تولازلادی.

سکوت کؤوشنی بوروموشدو. یالیز حاجی اژدر اوغلو ارشدین ایشچیلرین سسی آرابیر چلتیک لیکدن گلیردی. خانیشین داریخماسی داهادا بجدله میشدی. جان سیخیجی دوشونجه لر بئینینده قایناشیردی. آجی خاطرهلر یئئیدن باسقینا باشلامیشدی: خرمن لیرین یانماسی. دیدرگین دوشن گونلری، چالین آچیلماسی. غریب یئرده خسته خانا بوجاغیندا گؤزو یولدا قالان آنلاری بیر-بیر ذهنینده دیرچه لیردی. بیلیردی جانین هارا قویسون، نئیله سین. دؤنه - دؤنه یولا باخیردی، نه اوغلودان خبر واردی نه باشقاسیندان. ایسته دی باردانلاری چؤلده قویوب کنده گئتسین. سونرا واز کئچدی، بیلیردی کی، اوغلو گلسه بیر بئنا اونون یانینا گلیب حبّ لری اونا یئتیرر. بیر آندا اوها - اوها سسی ارشدین چلتیک لیگیندن اوجالدی. خانیش دوشوندو: « دیشلی مالا باغلا بییلار ها... زمینی هیروولیرلار...» هیروو وئرن اؤتگون سسله اؤکوزلرین بویون اوخشا ییردی. سس کوزه نین سرین سویو کیمی آخیردی. خانیشین جانینا یاییلیردی. اونون پریشان روحونو دینجلدیردی. امک نغمه سی سانکی خانیشی چاغیریردی، اونو اؤزونه ساری چکیردی.

خانیش ایسته مه دن چه لیگی گؤتوروب آیاغا قالخدی. بیر آنجا دورومسونوب چلتیک لیگه دوغرو یولا دوشدو. زمی په یاخینلاشدیقجا ایشچیلرین دئییب - دانیشماسی داهای آیدین ائشیدیلیردی. اون - اون ایکی نفر بئلدار زمی نی ائلی اوزون آتمالارلا بیر نچه بؤیوک تاختالارا بؤلوموشدولر. بیرینجی ایکینجی تاختالارین بازیلارین آتیب لکلرین باغلا ییردیلار. ایکی نفر آتمالارین دؤشونو قیراقلا ییردی. اوچ نفر بئلدار بازیلاری آغاردیردی. بیر نچه نفر لکلرین قاراسین داغیدیردی. ارشدین اؤزو بازیلارا ایز قویوردو. آبی بداخلق، اوغلو ایله بیرلیکده ایزلری اوسته له ییب بازیلاری سازلا ییردی.

آبى اورتابوى، چال ساققال بىر كىشى ايدى. كۈندىم بىلن، تىزدىنچىل، وجەپىندە آمما اىستى اوتو مزاج و يامان سۇيوشچول بىر آدم ايدى. خانىش زىمى يە يىتتىشندە او اوغلونو توپاراغا گۆتورموشدو:

« -اده بوغاز آرواد كىمى بىلە نىيە كر كىنيرسن آخى؟ سال كۈندە سىنەدا. آى او يىندىگىن چۆرەك خارامىن اولسون ائلە.» !

خانىش « گىنە نىيە اۋزوندن چىخىپسان آى مشد آبى! هامىلىغان يۇرولماياسىز» دئە اونلارا ياناشدى. ايشچىلر خانىشا طرف دۇنوب، « ساغ اولاسان » دئدىلر. خانىشى گۇرچك آبى بداخلاقىن دردى دئشىلدى:

« -آى خانىش بو كۆپك اوغلونون اوغلو برملا منى دىغلادىر. جان آلاھا وئرىر اۋزون ايشە وئرمىر.» سلطان كىشى دئدى:

« -آى كىشى اۋتور اۋز باشىنا قوى گىتسىن. منىم او وورولموشوم بونداندا بئش بئتردى. هامىسى بىر - بىرىنن تايى دىرلار. وئر يىيىم، باسدىر ياتىم. شەرىن موفتە چۆرەگىن يىنن كۆپك اوغلو اۋزون لئەھە - چامىرا سالار مگر؟ آلاھە وئرىب سحردن آخشاما قوياسان تىللىرىن ياغلىيالار.» آبى بداخلاقىن دردى لاپ دئشىلدى:

« -بس بويور بىزلىرى اينك دوغوبدا. بودو باخ بو خانىش ايمانىندان دئسىن، همىن بو ايشلە دىگىمىز زىمى دە قمىش اىچىندە آدم ايتردى. بىرمى - بىرمى بئش ايل بوندان قاباغىن سۇزودو. قىشىن آخىرلارى ايدى، هاوا بالاجا قىزمىشىدى. سئل - سو يولا دوشموشدو. قىزىل اۋزن جوشوردو. او ايل خانىش حاجى اژدرە رژبرايدى. من دە مىرابچى ايدىم. خانىشلا گىتدىك چايدان سو باغلادىق. سو نە سو! قان قىزىل! لئەدن بىرغالانىردى. يارما دولوسو سو گىتدىك باسدىق زىمى يە. يالان اولماسىن اوچ گىجە - گوندوز چارىق - پىتاوانى آچمادىق. يىندىگىمىز چۆرەك اولدو ياونلىغىمىز چاى. آمما عوضىندە زىمى يە لئە دوشدو قورشاقدان. دۆرە سىندەكى آتما بوغازىناجان دولدو. ائلە او اولدو كى قادا - بالا جانىزدان گىدن كىمى قمىشلىردە يىردن اوزولدو. بوتون قالدى لئە آلتىندا قويلاندى. او زامان حاجى اژدرىن بورو- بورو واختى ايدى. ايمان عزيز ايش قدرى بىلن ايدى او. جانى ساغ اولموش ارشد نە بىلىر بىز بو زىمى لردە نەلر چكىمىشيك؟ دئىر بلەكە زىمى ائلە اولدن بئلە ايمىش.»

ارشد اۋزون اوندا قويمايىب خانىشا سارى دۇنوب دئدى:

« -خوش گۆردوك سنى آى مشە خانعلى، نە عجب! يامان باشىن مال - حيوانا قارىشىپ. گىنە واللاھە خوش سنىن حالىوا. آلاغ - اكىنن يوخدو. دۇشون آچىقدى. آسوداسان.» ! خانىش هئچ بىر سۇز دئمەدى، تىكجە باشىن تىردىب گولومسەدى. ارشد دئدى:

« -سلطان! او چايدانىن آلتىن ياندىر! مشە خانعلى چايسىزدى.» !

خانیش « سن ایشیوه یئتیش سلطان، من اۆزوم یانديررام » دئییه اوجاغا یاناشیب چۆر- چۆپ ایله اوجاگی قالاییب یانیدردی.

یازین ایلیق گونشی گون باتارا ساری ساللانیدردی. خانیش زمی نین قیراغیندا اوتوروب ایکی الی ایله توتدوغو چه لیگی قیچلارینین آراسیندان یئره دایاییب اونا سۆیکنمیشدی. او، حسرتله ایشچیلرین چالیشماسینی سوزوردو. هیروچو اۆکوزلرین هله خام اولدوغونا گۆره هیرو مالانی آچیب حیوانلاری اوتلاماغا بوراخمیشدی. اوزاقدان بیر آتلی زمی یه یاخینلاشیدردی. هله زمی یه گلیب چیخمامیش خانیش اونو تانیددی، حاجی اژدرایدی. اوجا بوی، ائلی کوره ک. ایری سوموکلری اتین سیتیمیشدیرسه ده هله ده قاباکی صلابتین داشییدردی. بیر نچه ایل ایدی یۇرغان دۆشه گه دوشموشدو. گاهدان بیر چۆله چیخاردی. خانیش دا چۆخ آز اونون گۆروشونه گئدردی. چونکی اونون هر بیر دانیشیگی - ترپه نیشیگی خانیشدا خاطرهلر اوبادیردی، اوندا حسرتلر یارادیردی. واختی ایله حاجی اژدر کندی بۆوک هامپاسی ایدی. اۆز یئرلریندن علاوه نچه لرینین ده یئرینی یارلیغینا گۆتوردی. بیر سورو مال - حیوان قاپیسیندان چیخاردی. خانیش ایللر بویو حاجی اژدره منزیلچی گئتمیشدی. حاجی اژدرین اۆزو قابیل بیر ایشچی اولدوغونا گۆره ایشچینین قدرین یاخشی بیلردی. او، خانیشا دریندن علاقه بسله ییردی. همیشه دئییردی: « خانیش، سن منیم جاوانلیغیمی یادما سالیرسان ». خرمنلر یانان ایلی ده خانیش حاجی اژدرین منزیلچیسى ایدی. حاجی اژدری گۆرچک او گونکو صحنه گۆزونون اۆنونده جانلاندى:

...حاجی اژدر ایله بیرلیکده کۆوشن قهوه خاناسینین قباغینداکی سه کیده اۆتوروب قلیان چکیردیلر. ایل خوش گلیمیشدی. یاغینتی لیغین برکتیندن دئم ده، سولودا آریا - بوغدا قات وئیردی. سونبوللر جیغ دن ایدی. ایکیندی چاغی ایدی. کولک اسپردی و اونلار هر یئردن خبرسیز دئییب گولوردولر. بیردن بیره نرگیس اوغلو حسن آتینان یئتیشدی. الین خرمنلیگه ساری توتوب باغیردی: « اده، نه اۆتوروبسوز، توستونو گۆرمورسوز؟ اده، دور خانیش، خرمن اۆد توتوب ائومیمیز بیخیلیب، دور! ». خانیش یئریندن سیچرادى. حاجی اژدر ایسه سرسم آیاغا قالخیب خرمنلیگه ساری گئتمزدن، دالی - دالی گئتدی. کیمسه قهوه خانادان چیخیب حاجی اژدری توتدو. خانیش بیر دلیمه خرمنلیگه دک قاچدی. خرمنلیک کندی او باشیندا، تپه لرین دالیندا ایدی. خانیش خرمنلیگه چاتاندا تایالارین چوخو اود توتموشدو. ایستی نین شدتیندن کیمسه تایالارا یاناشا بیلمیردی. یئل تایالاردان گۆیه دیره نن آلولارین بئلین بوکوردو، آلولار اژداها دیلی تک قونشو تایالاری یالاییب اودا چکیردی. کیشیلرین چوخو هله کۆوشنده ایدیلر. اوشاقلار آغلاشیر، قادینلار ساچلارین یولوب، اۆزلرین بوداییردیلار. نه خانیش نه باشقالاری هئچ بیر ایش گۆره بیلمه میشدیلر. تکجه گۆزلرینین اۆنونده یانان وار - یوخلارینین یانماسی ایله برابر اۆرکلری ده آلولانیب یانیدردی. قاش قارالاندا خرمنلیکده یانمامیش تایا قالمامیشدی. کندی بوتون تاخیلی

کوله دؤنموشدو. او گنجه اوجا - اوجا تايالارين يانيندا فنارلارين يئرینه کؤمور تونقالينا بنزر قارامتيل تونقاللار کؤزه ريردی. ناله - شيون سسی سحر آچيلانادک کسيلميردی. يالنيز بيرجه سورغو کندين کدره بورونموش ائولرينده، تنگه لرینده دالغالانيردی: « قيشدا تاخيلسیز نئجه اولمالی ييق؟ ». کندين بوش کندي لری آغزين گؤيه آچميشدی.

... حاجی اژدر آتدان دوشنده خانیش اونون آياغينا دوردو. حاجی اژدر گليب خانیشين يانيندا اوتوردو. محبّتله اونو سوزدو. اؤزوندن، عائله سيندن، کئچينه جگيندن سوروشدو. خانیش اون سککيز ایلده بوتون گؤروشلرينده آختارديغی کیمی بو دفعه ده حاجی اژدرين دانیشيغيندا اينجیکليک، گيلئی ايزینی آختاردی. آما محبّتدن باشقا بير شئی سئزمه دی. دوغرو دورکی، خانیشين اؤزو خرمنلر ياناندا سونراکی گؤروشده حاجی اژدرين سؤزونه باخماماسی نين آغاجين يئميشدی. آما اونو خسته حالدا قویوب چيخماسيندان هميشه عذاب چکيردی. سککيز ایل تامام حاجی اژدرين « خانیش! منی بو آياقدا تک قویوب گئتمه، » سؤزو اونون قولاغيندا سسلنميشدی. بير اؤزونه باخاندا خانیش حاقلی ایدی. آما او دؤشوندوکلرينی ديلينه گتيره بيلمه ميشدی. حاجی اژدره دئيه بيلمه ميشدی کی، « سن هامپاليق حاققی آپاراجاقسان من سن آپارانين يئددی دن بيرینی ». او دئيه بيلمه ميشدی کی، « قوهون - قارپيز منيم اوشاقلاريمين قارنين دويورماز، منه ایل زوماری لازيمدی، بوغدا لازيمدی ».

زومارسيزليق تکجه خانیشين دردی دئييلدی. او ایل کنندن چوخو گيلانليق اولموشدو. دسته - دسته آدم آرواد - اوشاغين بوراخيب غوربت يولون توتوب گئديرديلر.

بير هفته خانیش داواملاشميشدی. آنجاق حاجی اژدرين ائوينه گئتميشدی. خرمنلر يانان گونو حاجی اژدری کؤوشن قهوه خاناسيندان ائوه گئيرميشديلر. او، خسته دوشموشدو. چؤله چيخميردی. حتّی يانميش تايالارینی گؤرمگه ده گئتمه ميشدی. خانیشلا حاجی اژدر قول - بويون اولموشدولار. نه تايادان نه خرمندن هئچ بير سؤز دانیشماميشديلار. اوزون زامان سوکوت ايچهريسينده خانیش پاپيروزون چکميشدی، حاجی اژدر ايسه قليانين. آنجاق خانیش ديله گلميشدی:

" - حاجی عمی، حالالليغا گلميشم، ايسته بيرم من ده اوشاقلارا قوشولوب بير طرفه گندم".

" - گنده سن، هارا، هارا گنده سن؟"

" - اؤزومده بيلميرم هارا، آنجاق بير يانا گنده رم، گؤره ک قسمت هارا اولور، بير تیکه چؤره ک دالينجا هارا گئتملی يیک".

" - خانیش گئتمه، دايان قال! آزدان آر، چوخدان چوخ. آلايه قاديردی. بوستانيميزی آلاقدان چيخارميشيق. بير ايکی اوچ تیکه چلتیک ليگيميزده وار، بير جور کئچينه ريک. آلايه روزی رساندی".

" - دای اؤره گيم ايشه قيزمير حاجی. خرمنلردن کئچنده قول - قيچيمين آرامیغی چکيلير، اينان...

يوخ، من گنتمه‌لى یم حاجى. دۇزە بىلمىرم دای. دۇزە بىلمىرم واللە".

«خانىش، منى بو آياقدا تک قويوب گنتمه،» دئيه حاجى اژدر گۇزون خانىشىن گۇزونه زىللەمىشىدى. خانىش بىر آن دورومسونموشدو. سونرا باشين آشاغى ساليب دئمىشىدى:

«-حاجى منى حالال ائله، منىم سندن هئج بىر چشمداشتيم يوخدو. آنجاق بىرجه خواهىشىم وار. منىم او بىر گامىشىمىدا قوشاسان ناخىرووا. بىرده قىش اوتوندان منەدە بىر پاي چىخاسان!»

حاجى اژدر بىر سۇز دئمەدن تىكچە قولون خانىشىن بوینونا ساليب وداعلاشمىشىدى.

او گنديش اولموشدو كى، خانىش گنتمىشىدى. يئىددى آى تامام اوندان خبر چىخمامىشىدى. ایل بايرامىندا هامى قايدىب گلەمىشىدى، خانىشندان سواى. خانىشا چال دئيمە آغىزدان - آغىزا كنده بايلىمىشىدى. دئىيلنلرە گۇرە او، كىرماندا يول ايشىندە چال آچىلما سببىنە يارالانمىشىدى، خستەخانادا ياتمىشىدى. آنجاق ايكى آيدان سونرا خانىش بىر درى بىر سوموك اليندە چەلىك كنده قايتمىشىدى.

...چلتىكلىكدە ايشچىلر ايشلەپىردىلر. هيررو مالاچى يئىندن اۇكوزلرى ايشە سالمىشىدى.

خانىش چايى دملەمىشىدى. چاي هلە دم آلامىش اونون سوتولوندىن بىر اىستكان تۇكوب حاجى اژدرە وئردى. حاجى اژدر چاي اليندە گۇزلرىن قىيىب چلتىكلىگى سوزوردو. بىردن چايى يئره قويوب دئدى:

«-ارشد، سنىن بو ايلكى چلتىكلىگىندە گۇزوم سو اىچمىر، بئله كى، باخىرام بو ايلدە كئچن ايل كىمى چلتىك يئرىنە سىلىف - دارجان بىچەجكسن. بو باغلاديغىن لكلىرىن سويو اوچ گون يوبانسا بوتون سىلىف سەپىب اوتلوعا چىخاجاق. سن نه ائلىرسن، بىر منە دئى گۇروم سن هاچان ايش اۇرگىشەجكسن. كئچن ايل دئدىم مالانى چكجەگىن قانلى - قانلى چلتىگى سىپ! يوباتما! بس كى، سئى - سئى ائلهدىن آخىر لئهى بركىتدىن. آغ دىشەدە چلتىگى قورودوب وئردىن سئىرچەپە، بو دا بو ايلدى.»...

قوجا گنئدىكجە اۇزوندىن چىخىردى. سسى اوجالىردى. زميدە كىمسەنىن جىنقىرى چىخمىردى. آبى بداخلاق باشين يئره دىكمىشىدى. گۇزو حاجى اژدرىن گۇزونه ساتاشماقدان چكىنىردى.

حاجى اژدر الين آبى بداخلاقا طرف توتوب دئدى:

«-سننم آى آبى، ايش ايشلەمە بئله اولار؟ يوخسا خرور زميدن چىخسىندى؟ او بۇيوك لكىوه بىر باخ! آشاغىسى اۇردكلىكدى. آما يوخارىسىندا هامىسى اوچ بارماق سو دايانىر. بونا سن لك باغلاما دئىرسن؟»

آبى اودقونا - اودقونا دئدى:

«-دوز دئىرسن لك بۇيوكدى. اودو باخ، او سو گولن يئردن گرەك كسىلە، گرەك ايكى بۇلونه، چۇخ بۇيوكدى.»

-بس نيه دئميرسن. ديلين يوخدو، يۇخسا «منه نه!» دئبيرسن؟
-لا الاله الا الله...اده من كؤپتى اوغلونون بوردا سؤزونه باخان كيمدى آخى؟ منى نيه دانليرسان؟
ارشدين اؤزو ايز قوبوردا. منى داششش...سايمير. استغفرالله...
حاجى اژدر « قوجاليق يامان درد ايميش خانيش » دئيه، جئبيندن توتون كيسه سيني چيخارتدى،
الى اسه. اسه چوبوغون باشين دولدوردو. خانيش حاجى اژدرين چايين تزهلدى. ايشچيلره سارى
دؤنوب دئدى:

« -سالىن الدن، گلين چاييزى ايچين!»
ايشچيلر چايا چيخديلار. حاجى اژدر چوبوغون چكديكجه ياواش - ياواش توختاييردى. كيمسه
دانيشميردى. آبي بداخلاق چايى پوفله ييب هوشت - هوشت ايله ايچيردى. خانيش گنتمك
مقصدى ايله آياغا قالخيب دئدى:

« -مشد آبي ائوه گئدنده يولونو اوردان سال، كؤمكله شك، منيم او اوتومودا چاتاخ.» !
حاجى اژدر دئدى:

« -خانيش اوتور، ايشيم وار.» !
خانيش قايديب اوتوردو. حاجى اژدر چوبوغون باشين بوشالتدى. سونرا خانيشا سارى دؤنوب
دئدى:

" -خانيش، بئله كى، باخيرام بو ايش تكجه سنه باخير. صباح سحردين دستيرخانيوى باغلا، گل
دايان ايشين باشيندا، قويما منيم اكينيم هدر اول.» !

خانيش نئچه لحظه سس سيز داينيب حاجى اژدره باخدى، سونرا دئدى:

" -حاجى، سن كى، اؤزگه سى دئيلسن، من ايندى بئلى دبردمميرم، سنه نه ايش
گؤره جه گم؟"

ايندى منه بئلدار لازيم دئيل خانيش، منه كؤندم بيلن آدام لازيمدى.

خانيش سؤزو باشا دوشمه ين كيمي يئنه حاجى اژدره باخدى. حاجى اژدر سؤزونه داوام
ائتديردى:

« -اوتوردوغون يئردن آياغا دورميا جاقسان، گؤرست، قوى ايشى دوز گؤرسونلر. سنين
دانيشماغين كفايتدى. ايشين عيب - ايرادين دئسن بسدير."

خانيش داها بير سؤز دئمه دى. حاجى اژدر آياغا دوروب آتينا سارى گئتدى. آتينا ميننده دئدى:
« -ارشد، صاباحدان نفر قوبارسان، خانيشين اوتون بيچر، تؤكر قاپيسينا.» !

ارشد « باش اوسته » دئدى.

او گون آخشام چاغى خانيش چارواسين قاباغينا قاتيب ائوه گئدنده سانكى يونگوللشميشدى.
حس ائله ييردى چه ليك سيز ده يول گنده بيلير. قاش قارالاندا ائوه يئتيشدى. آرواد سفره نى

سالمیشدى. جوققولتوایله قاینایان سیماوارین یانیندا اوتوروب ارینین یولونو گۆزله بیردی. اوغلو حب تاپا بیلمه دیگینه گۆره او بیرى اوتاقددا اۇزون یوخولوغا وورموشدو. خانیش ال - آیاغین یویوب سفره نین باشینا گلدی. اوشاقلار بیر - بیر سفره نین باشینا دوزولدولر. خانیش آروادیندان سوروشدو:

« - صابر شامین یئییب یاتیب؟. »

آرواد « یۇخ » دئییه جاواب وئردی. خانیش اوغلونو سسله دی:

« - اوغلان دورگل چای - چۆره گیوی یئی، شامسیز یاتما. ! »

هاچاندان هاچانا صابر اوتاغا گلدی. کۆلگه کیمی سوزولوب سفره نین قیراغیندا اوتوردو. خانیش ایشتاھلا چوره گین یئدی، چایین ایچدی. سونرا آیاغا دوروب تۆوله یه گئتدی. ماللارین یئمین تۆکوب یئرین ساھمانلادی. اوتاغا قاییداندا صابر بیر بوچاقدا یورغانی باشینا چکیب اۇزونو یوخولوغا وورموشدو. آناسی ایسه چیراغ ایشیغیندا توخومما توخویوردو. خانیش یاتاغینا اوزانیب دئدی:

« - اونو سال الدن، دور، یات! صاباح ماللارا اۇزون باخاقسان. سحر ائرتتیکن منیمده دستیرخانیمی باغلا! ایشه گنده جگم. »

آرواد سوروشدو:

« - نه ایشینه؟. »

خانیش « حاجی اژدرین ایشینه، چلتیگه » دئییه یورغانی باشینا چکدی. آرواد داھا بیر سوال سوروشماقدان چکیندی. هله اون بئش یاشین بیتیرمه میس صابر، یورغان آلتیندا کیرییب قالمیشدی. اونون قوش اوره گی کیمی چیرپینان اوره گی ایله برابر بیر سؤالدا دئهنینده چیرپینیدی:

« نه اوچون دهم حبدن بیر شئی سوروشمادی؟ بس نییه منه هئچ بیر سؤز دئمه دی؟ » !